

ДИСЕРТАЦІЙНІ РОБОТИ З МОВОЗНАВСТВА (тематика досліджень)

У 2005 році бюро Наукової ради з проблем «Закономірності розвитку мов і практика мовної діяльності» при Відділенні літератури, мови і мистецтвознавства НАН України працювало у такому складі: голова ради — академік НАН України В. М. Русанівський, співголова — академік НАН України В. Г. Скляренко, заступники голови ради — д-р філол. наук, проф. Н. Г. Озерова, д-р філол. наук, проф. М. М. Пешак, учений секретар — канд. філол. наук В. В. Чумак, керівники секцій (загального та слов'янського мовознавства — член-кореспондент НАН України О. Б. Ткаченко, романо-германського мовознавства — проф. А. Д. Белова, граматики — проф. К. Г. Городенська, лексикології та лексикографії — проф. О. О. Тараненко, стилістики — проф. С. Я. Єрмоленко, російського мовознавства — проф. Н. Г. Озерова, діалектології та ономастики — проф. П. Ю. Гриценко, комп'ютерної лінгвістики — проф. Н. Ф. Клименко, д-р техн. наук В. А. Широков). Протягом року затверджено такі теми дисертаційних досліджень:

1. Функціонально-семантична і стильова диференціація дієслів в українській та англійській мовах.
2. Українські національні стереотипи та їх кореляція у фразеосемантичному полі «життя / смерть».
3. Український спортивний жаргон: структурно-семантичний аспект.
4. Німецькі запозичення у російській мові.
5. Функціонування наукової лексики в літературній мові другої половини ХХ ст. (на матеріалі російської поезії Києва).
6. Іменники із значенням мети у французькій і українській мовах.
7. Динаміка українських східнословобожанських говірок.
8. Типологія тривалентних дієслівних предикатів в українській та німецькій мовах.
9. Лексичні й фразеологічні одиниці з національно-культурним компонентом у творах Докії Гуменної.
10. Мовна парадигма маніпулятивної гри в рекламі.
11. Відонімні утворення у мові сучасної публіцистики: структурно-семантичний і функціонально-семантичний аспекти.
12. Вербалізація концептів «добро» і «зло» в українському фольклорі.
13. Динаміка говірок східноподільсько-середньонадніпрянського суміжжя.
14. Ономатопа в сучасній українській мові: фонетична та функціонально-стилістична характеристика.
15. Елітна мовна особистість: від діалектних витоків до літературної мови.
16. Каузація в російській мові: онтологія, концептуалізація, архітектоніка.
17. Кольороназви в індивідуально-авторській картині світу Максиміліана Волошина.
18. Мотивованість лексики в українських діалектах.
19. Запозичення в російськомовних газетних заголовках (прагматичний аспект).
20. Найменування осіб у російськомовній Інтернет-комунікації: структурний і семантичний аспекти.
21. Мовна творчість Трохима Зіньківського у контексті творення літературних норм української мови другої половини ХІХ ст.
22. Лексико-семантичні опозиції в художньо-естетичному осмисленні війни 1941–1945 років.
23. Фразеосемантична група з компонентом «хата» в українській мові: структурно-семантичний та етнокультурний аспекти.
24. Гумористичний компонент у семантиці лексичних і фразеологічних одиниць (на матеріалі творів С. Дударя).
25. Синтаксична інтенція, семантична єдність і стилістичні функції періоду у творчості М. Т. Рильського.
26. Комунікативно-стилістична модифікація фразем у заголовках української преси кінця ХХ — початку ХХІ ст.
27. Лексико-семантична, синтаксична й аксіологічна парадигми метафори в українській поезії ХХ ст.

28. Прагматика самокорекції комунікантів в українському спонтанному мовленні (на матеріалі теле- і радіотекстів).
29. Становлення і розвиток адміністративно-територіальної лексики в українській мові.
30. Концепти «вірність» і «зрада» у діахронічному аспекті (на матеріалі художньої англійської літератури).
31. Експлікація в англо-українському та українсько-англійському перекладі.
32. Англійська термінологія штучного інтелекту в зіставленні з термінологіями інших галузей.
33. Формування болгарської діалектної системи мішаного типу.
34. Історія фонологічних систем східнослов'янських мов: лінгвістично-історикографічний аспект.
35. Історія морфологічних явищ східнослов'янських мов в українському і російському мовознавстві 70-х рр. XIX ст. — 30-х рр. XX ст.
36. Соціолінгвістичний аспект варіативності інтонації англійського офіційно-ділового діалогічного мовлення.
37. Структура і семантика термінології менеджменту в різносистемних мовах.
38. Національно-культурний компонент у лексиці українських народних казок.
39. Комунікативно-стилістична модифікація фразем у заголовках української преси кінця XX — початку XXI ст.
40. Національно-культурний компонент у словникових дефініціях (на матеріалі української, англійської і французької мов XX–XXI ст.).
41. Сайт як жанр Інтернет-комунікації.
42. Ізосемні причинові сполучники в різносистемних мовах (на матеріалі української, російської, англійської та іспанської мов).
43. Семантико-синтаксичні особливості дейктичних слів у німецькій та українській мовах.
44. Орнітологічні назви в східнослов'янських та німецькій мовах: семантика та прагматика.
45. Генеза канадської англійської лексики: історико-типологічний та етнолінгвістичний аспекти.
46. Принципи й методи лексикографування медичної термінології (на матеріалі термінолога «патофізіологія»).
47. Системні відношення в англійській медичній термінології.
48. Національно-культурне підґрунтя компаративних фразеологізмів східнослов'янських та східнослов'янських говірок Середнього Подінців'я.
49. Українські лексичні елементи в російській мові засобів масової інформації та розмовній мові.
50. Міфологічний аспект метафори у російському публіцистичному дискурсі.
51. Позначення просторових відношень в українській та англійській мовах.
52. Лексичні інновації у словацькій літературній мові кінця XX — початку XXI ст.
53. Структура і семантика категорії порядковості в германських і слов'янських мовах.

*Учений секретар Наукової ради
«Закономірності розвитку мов і практика мовної діяльності»
НАН України
В. В. ЧУМАК*